

CÔNG TÁC ĐẢM BẢO GIAO THÔNG VẬN TẢI CỦA TỈNH QUẢNG BÌNH TRONG CHIẾN DỊCH VT5

THÙY GIANG

Ban Dân vận Tỉnh ủy Quảng Bình

Sau các đợt tổng tiến công và nổi dậy Mậu Thân của quân và dân ta ở chiến trường miền Nam, Trung ương Đảng nhận định: “Địch có thể xuống thang chiến tranh vào cuối năm 1968”. Chủ trương của Trung ương là tranh thủ thời gian khi địch ngừng bắn sẽ mở một chiến dịch vận tải lớn nhằm đáp ứng yêu cầu chi viện vật lực cho tiền tuyến, nhất là đối với chiến trường Trị - Thiên.

Từ tháng 8/1968, Quảng Bình đã nhận được lệnh chuẩn bị tham gia một chiến dịch vận tải lớn. Với tinh thần chủ động, sẵn sàng chiến đấu và phục vụ chiến lược đột xuất của Trung ương, ngày 6/9/1968, Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đã ra Chỉ thị số 07-CT/QB “Về việc tổ chức hệ thống chỉ huy thống nhất đảm bảo giao thông vận tải”, nhấn mạnh nhiệm vụ cấp bách cho các cấp, các ngành và nhân dân trong toàn tỉnh là: “*Trước âm mưu địch đánh phá giao thông vận tải ngày càng ác liệt, trước nhu cầu ngày càng to lớn của chiến trường và trước sự đòi hỏi khẩn trương của yêu cầu chiến đấu, sản xuất và phục vụ dân sinh trong tỉnh, công tác đảm bảo giao thông vận tải lại càng nặng nề, phức tạp, nổi bật là một công tác trung tâm chiến lược đột xuất của toàn Đảng, toàn quân và toàn dân. Phải quán triệt hơn nữa và vận dụng đầy đủ quan điểm chiến tranh nhân*

dân trên mặt trận giao thông vận tải. Phải biết huy động mọi lực lượng, mọi phương tiện trong quần chúng nhân dân cũng như trong các cơ quan, công, nông, lâm trường, xí nghiệp tìm mọi biện pháp dốc sức đối phó với kẻ địch nhằm đưa công tác đảm bảo giao thông vận tải tiến lên đồng loạt và đồng bộ dưới sự chỉ huy tập trung thống nhất, đảm bảo hoàn thành kế hoạch vận chuyển trong mọi tình huống”.

Đầu tháng 10/1968, đồng chí Lại Văn Ly - Phó Chủ tịch Ủy ban Hành chính tỉnh Quảng Bình được điện ra Hà Nội họp để tiếp thu tinh thần chỉ đạo của Trung ương. Trong cuộc họp, đồng chí Phan Trọng Tuệ - Bộ trưởng Bộ Giao thông Vận tải đã truyền đạt chủ trương của Trung ương và phổ biến kế hoạch đợt vận tải đặc biệt sắp tới. Theo tinh thần chỉ đạo của Trung ương, chiến dịch vận tải đặc biệt này mang mật danh VT5 (Vận tải tranh thủ tụt thang) được tiến hành trong 3 tháng 11, 12/1968 và tháng 1/1969. Trung ương sẽ huy động 70% lực lượng vận tải biển và phương tiện vận tải cơ giới đường bộ, đường sắt chuyên chở hàng hóa gồm các đội tàu Giải Phóng (70 tấn mỗi chiếc), xà lan B3, B7 (80 tấn mỗi chiếc), tàu quân sự, tàu “Tăng kí” (50 tấn mỗi chiếc), đoàn xà lan quân sự Hồng Hà. Ngoài ra, còn có các đội thuyền vận tải lắp máy của các tỉnh Quảng Ninh, Hải Phòng, Thái Bình, Thanh Hóa và lực lượng vận tải của Quân khu IV.

Cuối tháng 10/1968, đồng chí Đỗ Mười - Phó Thủ tướng Chính phủ, Trưởng ban điều hòa vận tải Trung ương đã điện chỉ thị cho tỉnh Quảng Bình: “*Kế hoạch VT5 sẽ đưa vào Quảng Bình 12 vạn tấn hàng để chuyển tiếp vào các chiến trường, phải làm cho tốt. Ngoài phương tiện đường biển và đường bộ của Trung ương đưa vào, Nhà nước sẽ huy động thêm các loại tàu của Hải quân vào tham gia chiến dịch”.*

Căn cứ vào tình hình tổ chức thực tế và nhu cầu phục vụ chiến dịch, Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã quyết định kiện toàn hệ thống tổ chức đảm bảo giao thông vận tải hàng hóa từ tỉnh xuống các địa bàn cơ sở.

Theo đó, ở cấp tỉnh, kiện toàn Ban chỉ huy

đảm bảo giao thông vận tải tỉnh do đồng chí Lại Văn Ly làm trưởng ban (trước đó do đồng chí Cổ Kim Thành, Chủ tịch UBHC tỉnh Quảng Bình kiêm Phó Tư lệnh đảm bảo giao thông vận tải Khu IV làm chỉ huy trưởng). Thành phần Ban chỉ huy đảm bảo giao thông vận tải tỉnh, ngoài các đồng chí của địa phương còn có thêm đồng chí Đặng Thạc do Ban Điều hòa vận tải Trung ương cử vào tăng cường. Ban chỉ huy đảm bảo giao thông vận tải tỉnh đặt dưới sự lãnh đạo của Tỉnh uỷ và Ủy ban Hành chính tỉnh, dưới sự chỉ huy trực tiếp của Bộ Tư lệnh đảm bảo giao thông vận tải Khu IV là cơ quan chỉ huy thống nhất công tác đảm bảo giao thông vận tải trong phạm vi toàn tỉnh.

Để đảm bảo sự tập trung chỉ huy và tăng cường năng lực chỉ đạo kịp thời hơn, Tỉnh uỷ thành lập hai trạm tiếp nhận hàng hóa, cử hai đồng chí Tỉnh uỷ viên phụ trách. Ở trạm Bắc Quảng Bình do đồng chí Nguyễn Văn Phụ phụ trách, có nhiệm vụ là thông qua các tổ chức của các ngành, các huyện mà tổ chức chỉ huy các lực lượng đảm bảo giao thông vận tải trên các tuyến đường bộ và đường thủy trong phạm vi các huyện: Tuyên Hoá, Quảng Trạch, Bố Trạch nhằm đảm bảo thông suốt trong toàn tuyến, tiếp nhận hàng hoá từ các tỉnh ngoài đưa vào các khu vực: Bắc Ròn, Bắc Gianh, Minh Cầm. Trọng tâm là chỉ huy việc tiếp nhận hàng ô tô đưa vào Bắc Gianh và tàu biển vào cảng sông Gianh để đưa hàng lên phía trước.

Ở trạm Nam Quảng Bình do đồng chí Nguyễn Văn Đài phụ trách có nhiệm vụ đôn đốc, kiểm tra các lực lượng đảm bảo giao thông vận tải của thị xã Đồng Hới, huyện Quảng Ninh và huyện Lệ Thủy để tiếp nhận hàng từ đường bộ vào Đồng Hới và tàu biển vào cảng Nhật Lệ.

Từ hai trạm Bắc và Nam, hàng được chuyển tiếp vào đường 16, đường 20 và Vĩnh Linh. Khu vực tiếp nhận được bàn bạc, phân công cụ thể: phía Đông do lực lượng của Quảng Bình đảm nhiệm, phía Tây thuộc trách nhiệm các binh trạm 12, 14, 16 (Đoàn 559).

Ở các cấp huyện, thị và cơ sở, kiện toàn Ban đảm bảo giao thông vận tải các huyện, thị về đến

cơ sở do đồng chí Phó Chủ tịch Ủy ban Hành chính làm trưởng ban, đặt dưới sự lãnh đạo trực tiếp của các cấp uỷ Đảng và chính quyền địa phương.

Cùng với việc kiện toàn bộ máy chỉ đạo công tác đảm bảo giao thông vận tải, Ban Thường vụ Tỉnh uỷ cũng chú trọng nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của các công ty vận tải, các hợp tác xã vận tải chuyên nghiệp, bán chuyên nghiệp, các đội bốc vác ở các bến bãi, tận dụng phương tiện thuyền, đò của các hợp tác xã đánh cá phục vụ cho chiến dịch. Ngoài ra chỉ đạo các cơ quan, các công, nông trường, xí nghiệp, các hợp tác xã nông nghiệp phải tổ chức thành lập sẵn các đội vận tải như đội xe thồ, đội gồng gánh, đội bốc dỡ, sẵn sàng đội ngũ, phương tiện để khi cần thì phục vụ nhanh chóng, kịp thời. Các phương tiện vận tải cơ giới, phương tiện thô sơ như xe thồ, xe ba gác, thuyền, phà, ca nô đều được huy động quản lý và khai thác tối đa năng suất để đảm bảo đủ phương tiện, hoàn thành được kế hoạch vận chuyển.

Ngày 1/11/1968, chiến dịch VT5 bắt đầu. Hàng vạn cán bộ, công nhân, viên chức, học sinh, các cơ quan, xí nghiệp, trường học,... được tổ chức thành các đội chuyên trách bốc vác, chuyển tải, sửa chữa và làm mới, mở rộng các kho tàng, bến bãi đã có mặt ở các địa điểm quy định. Các phương tiện vận tải thủy, bộ của Nhà nước, địa phương đều tập trung sẵn sàng trên các vị trí được phân công. Tại Đồng Hới, một khu vực trọng điểm tiếp chuyển hàng hóa, Ban chỉ huy chiến dịch thị xã đã huy động tiểu đoàn Thanh niên xung phong và 1.000 quân tự vệ cùng 50 thuyền máy gắn cao tốc làm lực lượng trong chiến dịch. Cùng với quân dân Quảng Bình, lực lượng của Tổng cục Hậu cần, Đoàn 559, Quân khu IV đều đồng loạt ra quân.

Trong khi quân và dân Quảng Bình cùng với miền Bắc xã hội chủ nghĩa đang triển khai thực hiện chiến dịch thì đế quốc Mỹ với bản chất ngoan cố, hiếu chiến, chỉ sau ngừng bắn một ngày lại tiếp tục vừa trinh sát vừa khiêu khích; phản ứng, bắn phá hăm dọa một số địa bàn trong tỉnh, gây ra một số thiệt hại và khó khăn mới. Trong cả tháng 11 và 15 ngày đầu tháng 12/1968, địch đã

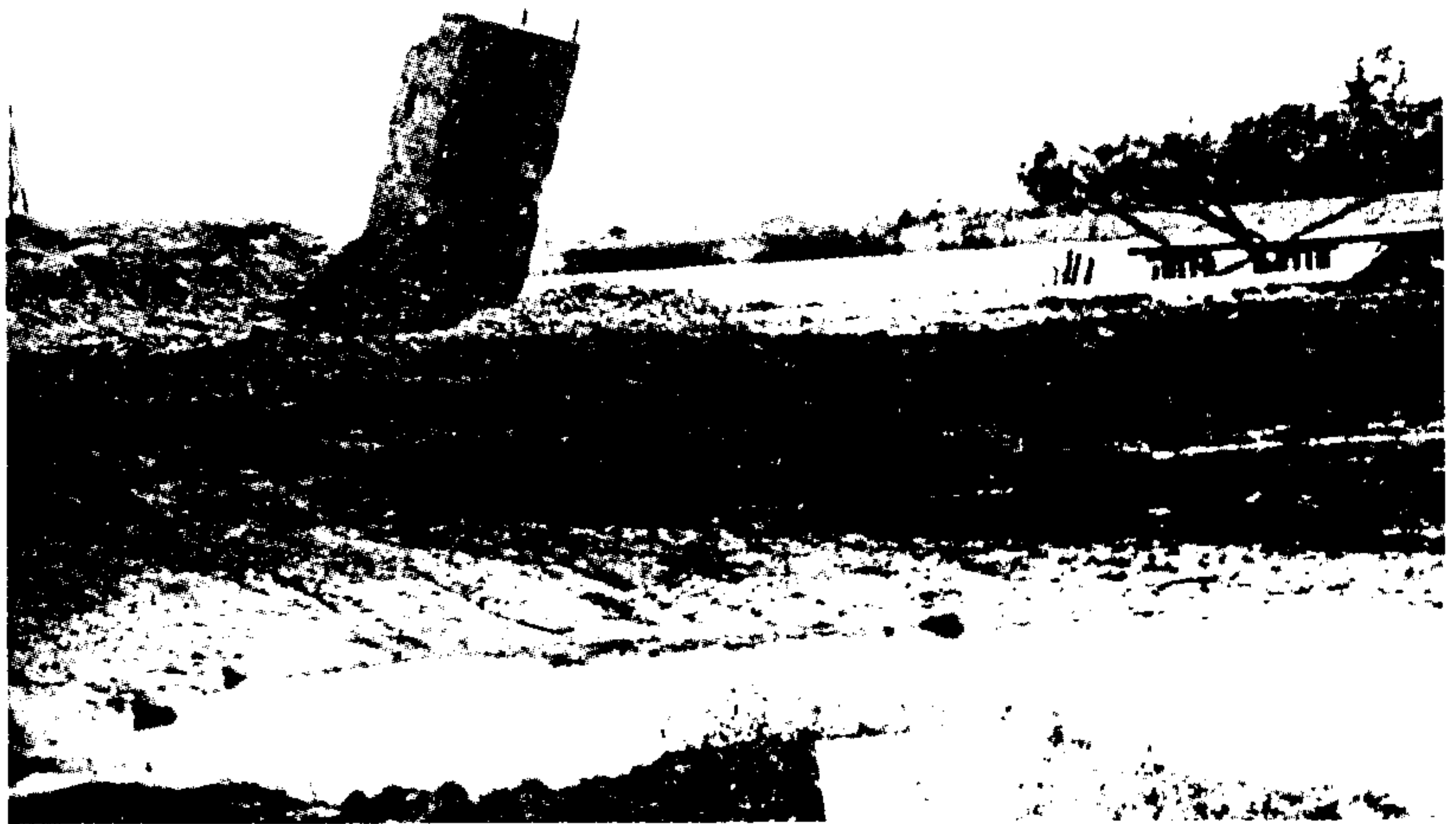
trình sát 270 lần vào các mục tiêu giao thông vận tải và đã đánh vào 22 điểm ở hầu hết các huyện, thị trong tỉnh nhằm khống chế mạng lưới giao thông toàn tuyến. Kẻ địch đã dùng đủ loại bom đạn, nhất là tăng cường dùng bom T.N với khối lượng khá lớn để bịt các cửa lạch, chặn từng khúc sông, từng đoạn đường xung yếu. Chúng còn đánh bừa bãi vào các con đường mòn trong thôn xóm, giữa rừng, đánh xăm trên các trục đường, các hói nhỏ, đánh vào các vùng nghi có kho tàng, xe cộ ẩn nấp.

Vượt qua mưa bom bão đạn của kẻ địch, với khẩu hiệu “một tháng bằng một năm”, các chiến sĩ trên mặt trận giao thông đã lao động, chiến đấu hết sức ngoan cường, dũng cảm. Mặc dầu bị địch bắn phá quyết liệt, song chỉ sau 24 tiếng đồng hồ, tất cả các tuyến đường chính trong tỉnh đều được thông suốt. Những tên đất, tên làng trên khắp các nẻo đường của Quảng Bình đều in dấu những chiến công thầm lặng của quân và dân trên mặt trận đảm bảo giao thông. Đáng chú ý là chiến công của quân và dân xã Hải Trạch, huyện Bố Trạch. Trong chiến dịch vận tải đặc biệt này, nhân dân xã Hải Trạch được Sở Giao thông Vận tải tỉnh Quảng Bình và Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bố Trạch giao nhiệm vụ lấp sông Lý Hoà làm ngầm cho xe qua. Đảng ủy, Ủy ban Hành chính xã đã vận động nhân dân tháo dỡ đình làng, chùa làng và trên 700 ngôi nhà lấy 1.200m³ gạch đá và huy động 26 thuyền đánh cá cùng hàng trăm xã viên, đoàn viên thanh niên chở đá lấp sông.

Với tinh thần tất cả cho chiến trường, sau 16 giờ lao động khẩn trương, quân dân Lý Hoà cùng bộ đội và được sự hỗ trợ của nhân dân các xã lân cận đã rà phá bom trường, bom nổ chậm, chuyên 3.000 gánh bồi, 2.085 cọc gỗ và 1.500m³ đá lấp sông Lý Hoà, tạo thành một ngầm vượt sông dài 100m, sâu 4m, rộng 5m nối hai bờ Nam - Bắc

phục vụ kịp thời và an toàn theo các chuyến xe chở hàng trong chiến dịch VT5.

Tính chung toàn tỉnh, trong 3 tháng thực hiện chiến dịch đã huy động được 6 vạn ngày công, chuyển giao được 13,2 vạn tấn hàng, vượt chỉ tiêu hơn một vạn tấn. Riêng huyện miền núi Minh Hóa đã đóng góp 2.600 ngày công phục vụ làm kho chứa và vận chuyển hàng hóa. Ngoài ra, còn có hàng vạn tấn hàng hóa do lực lượng vận tải quân sự nhận từ Trung ương đi thẳng vào các cửa khẩu thành một tuyến riêng qua những con đường do quân và dân trong tỉnh góp công sức khắc phục.

Ngầm Lý Hoà - trọng điểm giao thông quan trọng bị máy bay Mỹ đánh sập năm 1968

(Ảnh tư liệu - Trung tâm lưu trữ Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Bình)

Kết quả đạt được trong chiến dịch VT5 là chiến công có ý nghĩa to lớn của Đảng bộ và nhân dân Quảng Bình đối với nhiệm vụ chi viện cho tiền tuyến lớn miền Nam trong những năm tháng chiến tranh ác liệt nhất chống đế quốc Mỹ. Với tinh thần “*tất cả cho tiền tuyến, tất cả để chiến thắng*”, bằng chủ trương toàn dân hoá và quân sự hoá ngành giao thông vận tải, phát huy thế trận chiến tranh nhân dân, quân và dân Quảng Bình đã tập trung sức lực và trí tuệ để giữ vững mạch máu giao thông vận tải được thông suốt trong mọi tình huống đảm bảo cho thắng lợi hoàn toàn của chiến dịch vận tải VT5.

T.G